

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicijska na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEC.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
št. 190.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Rokodelstvo v srednjem veku.

V.

Té-le so bile glavne pravice pomočnikov:
Vsako cehovno prenočišče, na čegar
čelu je stal gospodar, je moralo sprejeti zakonitega pomočnika istega ceha.

Tukaj je izvedel pomočnik po gospodarju, kje more dobiti dela.

Ako pa v onem kraju ni bilo dela najti, dali so mu „dar“, ktera svotica denarjev je zadostovala, da si je mogel z njo kupiti prenočišče in jestvin med vso potjo do prvega cehmesta. „Dar“ so zlagali mojstri in pomočniki vsakega mesta. Ako je bilo dela, a ga pomočnik ni hotel sprejeti, dali mu niso „daru“, vendar pa je — kakor tudi v prvem slučaju — „dobro došel“ ter je bil nasiten in napojen. Če se je lotil dela, vžival je takoj vse iste pravice, kakor kedorkoli njegovih tovarišev v mestu.

Takó so se uredili pomočniki z mojstri, od srede 14. do 16. veka po premnogih in težkih bojih, v katerih so zmirom posredovale državne in mestne vlade sicer na korist mojstrov — kar je pa slednjič vendar ostalo vse brez uspeha. Ta uredba se je pričela, ko so pomočniki zahtevali tri reči, ki so prav tiste, kakor jih zahtevajo sedanji obrtniki, namreč: Odpravljenje ženskih pomagačev, krajši čas odmerjen za delo in večjo plačo.

Prvo svojo tirjatev so dosegli. Pri nekovi poslih smeli ste soproga mojstrova in hči pri delu pomagati, a ko se je bilo ustanovilo pomočništvo, niso se več privzimali ženski pomočniki.

Za „delu odločeni čas“ poganjali so se v srednjem veku ravno tako kakor dan današnji.

„Koliko časa naj se dela“, določil je za krojače, zidarje itd., ki so hodili v štiro delat, zbor; za delovnice pa so to odredili cehmojstri. Nijeden pomočnik ni bil prisiljen dalje delati, nijeden mojster ni smel tudi — zaradi drugih mojstrov — dalje pustiti, da bi se delalo.

Po največ so delali poleti od 5. zjutraj, pozimi od 6. do 7. zvečer. Da bi bili izdelki tolikanj boljši, so nektera dela kar popolnem prepovedovali delati pri luči, ponoči niso delali nikjer. Koder je bilo dovoljeno delati pri luči, določili so natanko čas po pratiki, kedaj se tó smé: navadno počenši s 14. oktobrom do zadnjega februarja. Mnoga taka dela pri luči plačevala so se pesebej.

Najvažneje pa je to, da je cerkev omejila delovni čas, in to je storila na korist delalcem še prej, kakor so sami bili dovolj krepki, da bi bili o tem kaj sklenili. Za „kratek deloven čas“ skrbela je cerkev takó, da je — ne le delo vsakega dneva skrajšala — temveč zapovedala v letu mnogo dni, na ktere se delati ne smé. Cerkev ni uredila normalnega delovnega dneva, uredila pak je normalno delavno leto.

Delati je bilo prepovedano ob nedeljah, o veliki noči, o binkošti, o božiči, o praznikih sv. apostolov, o dnevih posvečenih naši ljubi gospéj, na dan varuha ceha, često tudi mesta. Tudi v predvečer praznikov, kadar je ob 3. 4. ali 5. uri delopust zvonilo. O tej uredbi se niso več prepirali, toliko več pa o „lenem ponedeljku“.

Ker se pomočniki ob nedeljah niso smeli zbirati v svojih „zádrugah“, navadili so se to prenesti na ponedeljek, in navadno so raztegnili svojo prostost na ves dan. Naposled so jim prepustili vsaki ponedeljek po pol dneva, a vsakih 14 dni so imeli ves dan prosto, da so uredovali skupčinska opravila; poleg tega se pa tudi ni manjkalo pijače, da so si krepili ude za bodoče dni trpenja. Mnogo je izdala vlada državna in mestna proti temu ukazov — toda vse ni nič pomagalo.

Če tedaj soštejemo proste ure ob sobotnih večerih, polovico ponedeljkov in vse praznike, dobimo najmanje 108 prostih dni; naši obrtniki pa samo 57 dni v letu ne delajo. Ako bi torej sedanji delavci ostalih 308 dni delali le po 8 ur na dan, znéslo bi letno število delovnega časa ravno toliko, kolikor je znašalo pomočniku v 15. veku do reformacije. Ker imamo pak sedaj, hvala Bogu, skoro povsod že parne stroje v rabi, mislili bi, da ne bi bilo preveč, ako normalni delovni dan delajo naši obrtniki po 10—11 ur. To tirjatev opravičuje po polnem historični napredek našega časa, ki ga ne more nijeden tajiti.

Po reformaciji spremenila se je večina ónih prostih dni v delovne, in še prostih poludnevov ob sobotah nimamo več. Država ni tako materinski kakor cerkev skrbela za uboge trpine delavce. Hrepenenje po krajšem delovnem času, kateri daje človeku prilike, da se v prostih urah ogleda po svetu, da hvali in moli stvarnika, da živi svoji rodbini itd., je — kakor mislimo — opravičeno v naukih naše vere in ustnih poročilih. Mi smo toraj za normalni delovni dan, katerega more le nevednost imeti za socialno-demokratsko tirjatev.

Marko Bočar.

(Po hrvatskem priredil J. Steklasa.)

Da me vprašaš, ktero zemljo slovansko je mati priroda najobilneje uredila; da me vprašaš, kje najraje vile slovanske prebivajo: odgovoril bi, da v Bolgarskej. Da, Bolgarsko s svojim v nebo štrlečim, večnim snegom pokritim Balkancem in zelenimi plodnimi ravninami; z veličanstveno Donavo in nevredjeno Marico je najkrasnejša slovanska zemlja. Ako motriš blagost podnebja ali plodnost zemlje, različnost pojedinih predelov ali položaj vse pokrajine, milino ravnice s srebrnimi rekami napajanih ali veličanstvo gorostavnih planin s plodovitimi dolinami prekrizanih, obilnost narave, ktero na ogled postavlja, ali bogastvo, ktero v notranjosti — na vsak način moraš priznati, da Bolgarska je raj slovanski. Kajti vse ima, karkoli človek poželeti more: sneg in vročino, led in toplice, zlató in žito, gore in doline, ravnine in gorice, reke in potoke, morje in kopnotamno smrečje in zelene pomaranče, večno zimo in večno leto — vse, vse ima Bolgarska.

Ali vendar ne moremo reči o njenih prebivavcih, da so srečni. Kaj namreč koristi človeku plodna njiva, bogastvo prirode, vres in kinč zemlje, ako on seje, a drugi žanje, ako on dela, pa drugi uživa, ako je on gospodar zemlje, a sluga ptujčev? Pa vendar vsa ova zla stiskajo Bolgarsko, in nehoté moramo vzdahati in pomilovati te naše nesrečne brate; pomilovati jih moramo, da jim še dozda ni posijalo ono žarko solnce, katerega žarki ogrevajo vse(?) druge evropejske narode. Ali naj nobeden ne misli, da so oni pozabili vsled robstva tolikih vekov na svojo slobodo. Kajti čeravno je resnica, da so blagi, skromni Bolgari bolj poljedelci kakor vojaki, da so večji prijatelji miru nego vojske: vendar tudi oni znajo vse eno z junaško sabljo mahati, domovino in slobodo braniti, kri in življenje za njo žrtvovati.

Pa da nimamo družih izgledov bolgarske hlabrosti, zadostuje jedini Marko Bočar s svojo bojno slavo ter priča, da v Bolgarskem narodu živi še pravi duh slobode. Ni si on sicer v svojej domovini slave pridobil, ali ravno to je najboljši dokaz njegovega junaštva,

da si je zaslužil v ptuji zemlji toliko spoštovanja, toliko slavo, da je njegova smrt vse prebivavce grške zemlje, za katero je poginil, močno ganila in z žalostjo napolnila. Kdo ne bi želel soznaniti se s tako slavnim možem, svoje slovansko srce opojiti z njegovimi plemenitimi deli vrednimi, da jih Homer opeva, z njegovim od vsake oholosti vzvišenim duhom, z njegovim poštenim in bogoljubnim, iskrenim nepokvarjenim srcem, z možem, ki bi se bil gotovo preslavljal kot polbog, da je živel v starem veku. Ne pričakuj sicer obširnega životopisa tega našega enoplemenika, ker bolgarski njegovi zemljaki, ki so ga poznali niso o njem pisali, drugi pisatelji pa, ki o njem poročajo, ga niso dobro poznali. Posebno o njegovej mladosti nič ne vemo; zgodovinarji so nam popisali samo njegova junaška dela, ktera je izvršil v možkem veku za tri leta. Ali tudi teh je toliko, da jih je težko vsa natanko naštet. Ali tudi to malo, kar bomo o njem pripovedali, bode dovolj, da opravičimo ono slavo, kojo so mu podelili. Gotovo bodo čitatelji našemu junaku prostorček v svojem srcu odločili.

Jugoslovansko bojišče.

Od 21. t. m. naprej se neprenehoma vrše bitke med Srbi in Turki; za 23. t. m. pričakovali so odločilno bitvo, dozdej še ni nobenega poročila, se je li vršila ali ne. Nekteri malo-upneži iz tega sklepajo, da so bili morda Srbi tepeni, ker tako trdovratno molče. Zmaga bi Turke storila vse pijane in pred svetom zlasti pred njihovimi prijatelji pridobila jim še večjo veljavo. Že zdaj namreč ponosno nanzanjajo, da bolni mož še krepko okoli sebe maha. Turčija se je res nekterim dozdevala bolj slaba kakor pa je, in prehitro so si obetali, da se bode na prvi mah razrušila. Tega bi ne smeli prezreti, da bode napela vse žile, in podkurila verski fanatizem, preden se bo dala zadušiti. Vendar pa se pri vsej sili, ki jo razodeva Turčija, kaže njena onemoglost. Muhamedovci so prepričani, da v tej vojski gre za obstanek ali pa za pogin države turške. Hercegovinci in Bosnjaki, katerih ni dva milijone, so se vzdignili, Srbija in Črnogora, ki imate komaj poldrugi milijon duš, ste pričeli vojsko, in Turčija, ki gospoduje v treh delih sveta in ima čez 40 milijonov prebivalcev, pravi, da v tem boju gre za življenje in smrt!

Turška poročila pravijo, da v preteklih dneh so bili Srbi tepeni, in da vojska turška že oblega Aleksinac, ktere ga hoče bombardirati. To pa ni lahko mogoče, saj od severne strani je mesto še odprto, če so tudi Turki Srbom res vzeli šance, ki trdnjavo v polokrogu obdajajo od izhoda, juga in zahoda. Pa vključ vsem tem za Turke ugodnim dogodkom Srbija še ni premagana in so Turki bolj potrebni miru kakor Srbi, ki se bodo zamogli dalje bojevati kakor Turki. Vlada turška je napela zadnje moči; poslala je v boj ljudi, katerih hudodelstva ji več škodujejo kakor zgubljene bitve, katerih sama ne more krotiti in ki utegnejo za njo postati hujši sovražniki kakor Srbi. Glavno mesto je morala izročiti varstvu egipčanskih vojakov, ker lastnim ljudem dosti ne zaupa, blagajnice so prazne, in njenega papirnatega denarja nihče noče. Če tedaj v sedanji vojski tudi zmaga in Srbiji naloži silno odškodnino, svojega pomanjkanja ne bo odpravila, vnanjih držav ji pa skoro gotovo nobena ne bo nič več posodila. Tudi ji vnanje vlade ne bodo dovolile, da bi po dobljeni zmagi ravnala samosvojno, kakor se neodvisnim državam spodobi, in pogojev za sklenitev miru ne

bo zapovedovala Turčija, ampak vnanje vlade, in Turčija se bo morala vdati, če bo hotela, da bode še nekoliko časa životarila. Da bi bilo pa kakih 50.000 Rumuncev prestopilo mejo, in ravno toliko Grkov prišlo Turčijo od juga, bi ne bilo treba vnanjim vladam posredovati in Turčijo bi bili že pokopali njeni lastni podložniki.

O novejših dogodkih se telegrafuje 3. t. m. iz Beograda: Včeraj je bil že četrti dan boj med Nišem in Aleksincem, hujši in srditejši od prejšnjih. Boj je trajal pozno v noč in se je končal s tem, da ste vojni ostale vsaka na svojem mestu. Število Turkov se je narastlo na 50.000, vendar pa so se naši vojaki hrabro vojskovali. Danes se bitka še obširneje ponavlja. Armada naša je tudi došla do Zajčarja, ki ga imajo izmed vseh mest edinega še Turki v rokah.

K vojni črnogorski pri Podgorici dohaja čedalje več katoliških Miriditov, kateri se le zaradi pomanjkanja potrebnega orožja splošno ne vzdignejo. Ker se na jugu in v Hercegovini pred Turki ni več dosti bati, se hoče knez Nikica s svojo vojno obrniti proti Sjenici in se tam zediniti s Srbi. Premaganega Muktara so Turki odstavili in ga hočejo neki tožiti, tudi pred vojno sodnijo.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Avstrijske dežele.

Ministerski svet je bil te dni na Dunaju. Pravijo, da se je zopet obravnavala pogodba med Cislo in Translo. Pa zadnje besede, zlasti gledé zadev bankinih, ne bodo imeli ministri, ampak vse drugi možje.

Avstrijski poročnik v Carigradu grof Zichy bode, kakor poročata „N. W. Tagbl.“ in „Osten“, poklican domu, na njegovo mesto pa pride tisti jugoslovanski general (Mollinary), ktere ga Madjari jako zavidno gledajo. — Tudi drugod se kaže, da vpliv madjarski na politiko avstrijsko zdatno pojema.

Madjarskim listom, ki so poročali, da so rodoljube srbske v Pakracu, Belovaru itd. zaprli, ker so hoteli nabirati prostovoljce za armado srbsko, odgovarja „Istok“, da v armadi turški je mnogo Madjarov in Nemcev. Pri nekem vojaku, ki je padel 20. t. m. v boju pri Medžašici, našli so 3 avstrijske goldinarske

bankovce in 2 kr., pri nekem drugem pa začeto pismo madjarsko, ki se je pričelo z besedami: „Edes kedves golombom“. Tudi je bilo v boju slišati „vorwärts“ in „elyen“! — Uradni list naznanja odpoved kupčijskega ministra Simony-a, ki je stopil iz službe, ker ni bil zadovoljen z osnovo nove pogodbe med Cislo in Translo. Njegov namestnik bo boje komuničijski minister Pechi, začasno pa bo Simonyi še posloval. Bivši saksonski komes Conrad je imenovan za sodnika pri kraljevi kuriji.

Vnanje države.

„**Ruski Mir**“ razpravlja v nekem članku obnašanje Nemčije proti Turčiji in méni, da so se na Nemškem jeli prepričevati, da to leto je eno najsrmatnejših za politično zgodovino evropsko in da velik del te krivde zadeva Nemčijo. „Golos“ pa razpravlja vprašanje, je li Rusija za vojsko pripravljena ali ne, in konečno pravi, da Ruska želi mir, ker je pre-slaba. — Cara 30. t. m. pričakujejo v Varšavo. V imenu avstrijskega cesarja ga bode pozdravil general grof Neipperg.

Grška vlada je Turčiji izročila pismo, v katerem podpira zahteve prebivalcev kreških. Vlada turška pa je odgovorila, da bode to pismo v pretres vzela še le po končani vojski. Če se vladam ne posreči pomiriti Turčije in Srbije, bodo najbrže tudi Grki prijeli za orožje.

Pruski zbornici je meseca aprila šlezviški poslanec Lassen izročil od 400 volilcev podpisano prošnjo, da bi zbornica pripomogla k izvršitvi 5. točke praške pogodbe. Nedavno se je ta prošnja poslancu poslala nazaj, češ, da je s tem že rešena, ker v zbornici ni prišla v obravnavo. Ob enem je pa vlada vsem občinskim predstojnikom, ki so to prošnjo kot volilci podpisali, naložila denarno kazen 50 mark! Njihovim namestnikom pa je za zdaj prizanesla, zažugala pa jim je, da jih bode kaznovala še huje, če bi si še kedaj drznili podpisati tako prošnjo! Kaznovani predstojniki se bodo pritožili pri višji gosposki, ki jim bo naloženo globo gotovo zopet odpustila. Tako se na Pruskem spoštuje svoboda!

Na južnem **Italijanskem**, zlasti v Siciliji, se klatijo roparske druhali okoli, o katerih se je že večkrat poročalo, da so zatrte. Te druhali so silno predrzne in ropajo podnevi in celó v glavnem mestu Palermu, ne da bi vlada kaj zoper nje opravila, ker je ljudje iz

Marko Bočar se je rodil l. 1790 v bolgarskem mestu Vodnici. V tem času je besnil Bolgarskeje zloglasni poturica Osman Pasvan Oglu, divji vodja divjih krdžalijev, katerim so Bolgari rekli golači, kar Francoz pravi, Sansculottes (brezhlačniki). Njihovo zatiranje in besnoča prebudi Bolgare iz tristoletnega spanja. Bolgarski hajduki v domorodnem smislu t. j. nasprotniki turški, vzdignili so se v četah, da osveté brate svoje in oslobodé domovino. Ali niso imeli vešte glave, krepkega vodje: Marko Bočar je bil takrat slabo dete. Tako se je posrečilo imenovanemu Pasvan-Oglu, da je počasi premagal hajduke, ki so se preselili večidel v Macedonijo in Arbanaško, ko so videli, da ni mogoče zoperstati turške sili v Bolgarskeje. Tje se je preselila tudi rodovina Bočarjeva.

Ravno takrat je živel oni strahoviti krvolok, Ali-paša janinski, ki se je na vse žile trudil, da podvrže svojej oblasti Arbanaško, in ker so se njegovim nameram najbolj ustavljali slavni Sulioti, sred katerih so se bili tudi Bočari naselili: odšel je nanje z vso vojsko, da si osvoji rodno mesto njihovo Suli, koje je branil

Markov oče Krsto. Izdajstvom, denarji in prevaro prisili Ali nazadnje Sulioti, da mu mesto izročé pod pogodbo slobodnega izseljenja. Krsto Bočar je došel proti koncu l. 1803 srečno s svojo rodovino v primorsko arbanaško mesto Pargo, odkoder se je prepeljal Marko na jonske otoke. Čeravno je še čisto mlad bil, vendar je bilo v njem možko srce ter je odločil zedinjen z drugimi Sulioti osvojiti mesto Suli, svojo domovino, toda Ali-paša je bil takrat prejak, da bi mu bila mogla škodovati pest ljudi. Ko je Marko videl, da svojega namena ne more izpeljati, dal se je vpisati v francoske vojake ter je postal podčastnik. V kratkem pa se odpre široko polje njegovemu junaštvu in slavi.

L. 1820 pokliče turški sultan vso rajo proti Ali-paši, kojega na noben način ni mogel ukrotiti. To priložnost porabi Marko Bočar ter se vrne v Arbanaško, kjer zbere po gorah razpršene Sulioti, ki so ga enoglasno za načelnika potrdili. S temi se vzdigne proti Ali-paši, poln osveté za svojega očeta, kojega je bil ta krvolok ulovil in krutno umoril. Z Markom se povrne stari duh junaštva v Sulioti, oni potolčejo Ali paševo vojsko in si osvoje

rodno mesto Suli. Od tega časa postane Bočar ljubimec Suliotov, ki so mu pridjali častno ime „orel Selejski“ (Seleis se imenujejo gore v Arbaniji), in da je bil tega imena vreden, to je pokazal v sledečem grškem boju za slobodo.

Že l. 1815 so bili sklenili Grci društvo zvano Heteria, z namero oslobojenja grškega naroda izpod turškega jarma. Tudi Bočar je postal član te družbe l. 1818. Bil je vedno eden od najživejših borilcev za Grško. Tako se je zgodilo, da so ga mnogi imeli za rojenega Grka, tem bolj, ker so mu Grci njegovo slovansko ime čisto pogrščili, prozvavši ga Bocar (ker Grci nimajo glasa „č“ in kasneje tudi Bocari, Bocaris, tako da je imel naš Marko sčasoma sledeča imena: Bočar, Botzarc, Bozzaris in Botzaris. — Drugi ga zopet drže za Arbanasa, ker je bil vodja arbanaških Suliotov. To se more tem laglje raztolmačiti, ker se je rodil na arbanaškeje meji. In takemu junaku na glasu, kakor je bil naš Marko, čuditi se mora vsaki, pa če je tudi tujec, tem bolj, ker mu je bil tudi oče Krsto vodja Suliotov.

(Dalje sledi.)

sovraštva do buzzurov (kakor imenujejo sedanjne vladne može in njihove privržence) ne podpirajo.

Na Španjskem gledé javne varnosti ni bolje, kakor na Italijanskem. Nedavno so tolovaji napadli in oropali pošto med Guelvo in Seviljo; sploh tam ni varno z denarjem potovati. Pa nevarno je tudi bankine bilete in menjice pošiljati po pošti, ker se celó med poštnimi uradniki nahajajo tatovi. Dan za dnevom se zgubi kako rekomandirano pismo in menjice, ki so bile v njem, se s ponarejenimi podpisi tako hitro zamenjajo, da policija dozdej še ni mogla zaslediti krivičnikov.

Angleški poročnik v Carigradu je velikega vezirja, ki o državnih premembah ni hotel nič slišati, pripravil, da se je sestavila komisija 8 udov, peterih Turkov in treh kristijanov, ki se bode posvetovala o premembah državne uprave. — 22. t. m. so v Solunu javno degradirali (odstavili) policijskega načelnika, poveljnika turške ladije in poveljnika trdnjave vpricho dveh pooblaščenecv nemških in francoskih in častnikov brodovja nemškega in francoskega, kterima na čast so potem 21krat ustrelili s topovi.

V zveznih državah ameriškanih ni vse tako čisto in gladko, kakor nekteri mislijo. Poročilo ljudske zbornice o preiskavi mornarstva pravi, da l. 1869, ko je Robeson prevzel ministerstvo mornarsko, je država imela 203 vojne ladije; novih se je odtlej naredilo 10, kupile so se 3, tedaj bi moralo vseh skupaj biti 216, pa jih je le 145. Kam je zginilo drugih 71, nihče ne vé, in tudi v knjigah ni zapisano. Le toliko vedo, da hišno orodje ministra Robesona je bilo iz najbolj dragega lesa narejeno in da o času kakih volitev je imel minister na tisoče ljudi, ki jih je plačeval iz državne blagajnice, češ, da so mornarski delavci, ki pa niso imeli nobenega dela, ampak so bili od ministra le najeti, da so pri volitvah glasovali. Odsek je preračunal, da se je na ta način izdalo kakih 20 milijonov gold.!

Izvirni dopisi.

Iz nemške Idrije, 23. avgusta. Čudovita beseda „nemška Idrija“, ko v okolici njeni in v mestu Idriji večidel Slovenci bivajo! Pa se tudi Nemcev ali marveč nemčurjev v tem mestu dosti dobi, kakor se razvidi ravno iz volitve za novi občinski odbor, ki se je vršila 11. in 12. avgusta.

Ko je bilo 6. avgusta oklicano, da bo volitev za novi občinski odbor za mesto Idrijo 11. in 12. avgusta, so se volilci o omenjenem času in ob odločeni uri sošli, in sicer 11. avg. dopoldne ob 9. uri in popoldne ob 2. uri. Dopoldne se je volitev v redu vršila, popoldne je bilo pa vse navskriž, pa zakaj? G. J. Onderko pride popoldne ob 2. uri, kakor je bilo oklicano, v občinsko pisarnico in tudi volilci pogledajo njegov volilni zapisnik, in dobijo v njem na nemčursko stran le 12, na slovensko pa 48 glasov; potem zaprejo zapisnik in pravijo, da ta volitev ne gre po postavah. Potem gre gosp. O. iz pisarnice in vsi drugi volilci za njim pred kavarno, kjer se ustavijo in zaradi daljne volitve pogovarjajo. Na to pravi c. k. sodnijski pomočnik g. Nikodem Ravnikar: „idimo nazaj v pisarnico, volitev se mora nadaljevati“. Podamo se tedaj v pisarnico, tu popraša g. Val. Trevn, trgovec v Idriji, zakaj da je bila volitev ustavljena. Župan Perlizh odgovori: „zato, ker je g. Onderko ušel“. Na to pristopi obč. odbornik g. Leopold Urbas, pa je bil zopet odpravljen z besedo, da on

(Perlizh) brez g. Onderke nima pravice nadaljevati volitve. Ravno tak odgovor dobi obč. svetovalec g. Jože Serjun. Zdaj vzame g. N. Ravnikar postavbe iz žepa, bere dotične paragrafe in pravi, da, ako se volitev ne bo naprej vršila, bode šlo vse na višo sodnijo, ker so volilci vsi mirni. Te besede storé, da župan dá izvoliti g. Jož. Serjuna namesto g. Onderke za pričo ali zaupnega moža, in potem se je zopet v redu volilo. G. Onderko pa pride še le drugi dan 12. avgusta ob 2. uri popoldne v pisarnico poslušat, kako se volitev vrši; vsak je volil po svoji pameti in previdnosti tistega, kteri se mu je za pristop v novi obč. odbor prostojin zdel, in tako je vendar naša slovenska stranka zmagala.

Mi zaradi tega vendar ne zaničujemo Nemcev, akoravno so nekteri zoper nas in tudi od vseh krajev tukaj v Idriji naseljeni, saj so tudi taki, čeravno po rodbini Nemci, ki spoznajo, da si tukaj kruh služijo in živijo, da se za našo slovensko stran potezajo, nasprotno pa domači nemčurji z Nemci držé; o kako čudo!

Naj še to naznam, da nas Slovence nemčurji tožijo, da smo mi druge, rudarje in hišnike pregovarjali, da bi za našo slovensko stran volili, pa nam tega ne morejo dokazati; mi pa lahko dokažemo, da se je za nemčurje agitiralo; neko vdovo, hišnico v Idriji, ki ima dva fanta, kterih eden že za ključavničarja dela, eden pa še nima dela, je neki gospod na svoj dom poklical, ter ji rekel, da naj mu pooblastilo naredi, in ji obljubil, da fant, kteri že dela, bo bolji zaslužek imel, drugi pa k ces. delu vzet; na to prigovarjanje mu je vdova res dala pooblastilo. Ravno tako je bilo rudarskim čuvajem naročeno, rudarjem in hišnikom prigovarjati za nemčursko stranko voliti, sicer ne dobijo več lesa za stavljanje hiš in desk za strehe iz cesarskega gozda. Ali je to prav? Toda rudarji ne dajte se strašiti, ker se od cesarskega oskrbnštva smete zanesti, da vam ne bode kratilo starodavnih pravic. Pa tudi rokodelci, obrtniki in trgovci bodimo združeni drug z drugim, kakor do zdaj, in volimo le tacega župana, da bo v korist in blagor občini in pri poslovanji svojem ozir jemal na ubožne ljudi, ki včasih še toliko nimajo, da bi si soli ali za 5 kr. kruha kupili. G. župan ima od občine za vsa občinska dela svoj zaslužek pripoznan, pa ne da bi še poamezna plačila, posebno od revežev, tirjal.

Konečno še enkrat rečem vsim idrijskim hišnikom, posebno pa takim hišnikom, ki že zazlužene penzije imate: zakaj se bojite, da ne pridete k volitvi? Saj vam in nobenemu zaradi pravičnega dejanja nemčurji nič škodovati ne morejo. Tedaj le vsi si podajmo roke in ostanimo zvesti Bogu in našemu cesarju, in volimo le Slovence za prihodnji idrijski mestni odbor.

Eden v imenu več družih.

Domače novice.

V Ljubljani, 26. avgusta.

(Vabilo) na dobrodejno zabavo v korist pogorelcem v Logatcu, katero v soboto 26. dne avgusta t. l. napravi narodna čitalnica ljubljanska. — Program zabavni obsega 3 vrste. I. Oddelek pevski: 1. Storch — „Lovska“, moški zbor s spremljevanjem orkestra. 2. Osmospev. 3. Veit — „Praga“, moški zbor. 4. Čveterospev. 5. Tovačovsky — „Žene mrak se“, moški zbor s spremljevanjem orkestra. — II. Oddelek godbini. Vrstno s pevskim oddeikom svira slavnoznanca c. k. vojaška godba nadvojvode Leopolda sledeče muzikalne piëse:

1. Suppé — „Fatiniza“, popotnica. 2. Flotow — Overture iz opere „Martha“. 3. Strauss — „Myrthenkränze“, valjar. 4. Rimsek — „Klangföderationen“, potpouri. 5. Strauss — „An der Moldau“, polka. 6. Netzer — „Bleib bei mir“, pesem za bariton. 7. Strauss — „Slovenska kadrilja“. 8. Neswadba — Paraphrase iz „Loreley“. 9. Komzak — „Narodni Listy“, potpouri. 10. Strauss — „Popotnica“, iz slovenskih melodij. Velečastiti gospod polkovnik je sodelovanje c. k. vojaške godbe z ozirom na dobrodejni namen brezplačno dovolil. — III. Loterija. Srečkanje dobitkov po novem krajšem načinu se bode vršilo ob 10. uri. — Srečki cena 10 kr. — Vstopnina 30 kr. Začetek ob 7. uri zvečer. (Ako bi vreme neugodno bilo, vrši se zabava v notranjih prostorijah čitalničnih.)

(Podoba sv. Martina) v redutni dvorani bo še jutri 27. t. m. videti. Podoba je res izvrstna in predstavlja sv. Martina, ko ravno hoče k življenju obuditi neko mrtvo deklico. Podoba sv. škofa, ki v pluvijalu stoji pred cerkvenimi vratmi, in z milim pogledom poln zaupanja križ dela čez mrliča, očeta, ki za rame drži umrlo hčerko in neprestano v njo zre, kakor da bi hotel videti, kdaj da bode oživela, matere, ki prisrčno gleda na sv. škofa Martina, kakor da bi mu hotela reči: usmili se me in oživi dete moje, diakona, čigar oči so nepremakljivo obrnjene na čudodelnika, kakor da bi se hotel od njega učiti, kako se mrliča obujajo, in drugih spremljevalcev škofovih in navzočih oseb so vsaka za-se tako izvrstno naslikane, da človek ne vé, katero bi prej pogledal. Vse skupaj pa so vendar v tako lepi slogi, da se na prvi pogled vidi mojstersko delo. Komur je za umetniško kaj mar in hoče poznati dela nadejalnega umetnika domačega, naj nikar ne opusti ogledati omenjeno podobo. Za vstopnino 10 kr. mu ne bo žal. Vidi se od 9. zjutraj do 5. popoldne.

(Strah pred Slovani) ima „turški list“ tak, da v torečnem listu toži in tarna, naj bi Avstrija za božjo voljo gledala, da se Rusija ne utakne z orožjem med boreče se Turke in Srbe, ker če se to zgodi, je preočitno to, da bodo z Rusijo potegnili ne le neavstrijski Slovani, ampak tudi avstrijski vsaj prijazni se jej kazali; tako pa bi se Slovanstvo povzdignilo na višo stopinjo, na katero se vsaj v Avstriji povzdigniti ne sme. — Tako priganja Avstrijo k zatiranju avstrijskih Slovanov „turški list“, ki izhaja v sredi slovenske dežele, slovenskih prebivalcev. Ali ni to mnogo huje kaljenje javnega miru, nego če kak slovenski list prime kacega okrajnega glavarja ali poštarja, ker se ne obnašata tako, kakor bi se gledé njunega poklica in postavbe — vsaj po naših mislih — obnašati imela?

(„Turški list“) se huduje nad deželnim odborom, ker je za ude deželnega šolskega sveta, ki jih ima on imenovati, imenoval zgolj narodne može, češ, da v njegovih očeh več velja boj zoper ustavaštvo in šolske postavbe, kakor pa ozir za vredjeno in novim postavam primerjeno šolstvo. In zakaj „turški list“ narodnemu odboru to očita? Ali mar novo imenovani za posel svoj niso zmožni? G. Zarniku očita, da se dozdej sej deželnega šolskega sveta nikdar ni vdeleževal in da mu je vsled tega z dr. Bleiweisom vred manjšina deželnega zbora izrekla svojo nezadovoljnost. G. Murnik, pravi „Tagblatt“, ima v novejšem času, ko je predsedništvo kupčijske zbornice v rokah liberalnega ustavovernega moža, v zborničnih zadevah toliko opraviti, da dolžnostim deželnega šolskega sveta ne bode mogel zadostovati. G. Šuklje pa je vsled izreka svojega, da je cinična

